

Handläggare
Annika Andersson
Telefon: 08-50812192

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
25 april 2024

Remiss om Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8), KS 2024/253

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2024/253

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har fått ”Remiss om Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid” att svara på. Remissen avser en SOU som föreslår en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan.

Förvaltningen är positiv till utredningen och ställer sig bakom ett antal förslag som bedöms säkerställa livsmedelsförsörjning och beredskap för Södermalms invånare. Förvaltningen föreslår att Livsmedelsverket också involverar kommuner i arbetet gällande livsmedelsbutikers lokala beredskapsåtgärder så att dessa får en kontinuerlig lägesbild över möjligheter och sårbarheter i sina geografiska områden. Vidare anser förvaltningen att en god livsmedelsberedskap förutsätter att länsstyrelsen får i uppdrag att hålla samman en bredare geografisk analys som omfattar alla länets kommuner och att länsstyrelsen är en part som koordinerar tillsammans med Livsmedelsverket

Förvaltningen delar utredningens bedömning att de inskränkningar i den kommunala självstyrelsen som lagförslaget innebär är proportionerliga.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har fått ”Remiss om Betänkande Livsmedelsberedskap från kommunstyrelsen. Remissinstanser är stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, förskolenämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Rådet för Agenda 2030 – remissbrevlåda.

Södermalms stadsdelsnämnd har fått anstånd att besvara remissen till och med den 26 april 2024.

Ärendet

Regeringen beslutade den 28 april 2022 att tillsätta en utredning som ska föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen inklusive styrmedel för näringslivets medverkan. Utredningen framför i korthet följande. En förnyad livsmedelsberedskap måste bygga på dagens förutsättningar och ta höjd för morgondagens utmaningar. Den enskilt viktigaste åtgärden för att säkerställa livsmedelsförsörjningen är att så långt som möjligt upprätthålla den inre marknaden och handeln. Begränsningar i handeln kommer att ha en negativ påverkan på Sveriges förmåga att försörja befolkningen med nödvändiga livsmedel. Detsamma gäller för Sveriges möjligheter att exportera livsmedel och andra varor.

Under flera decennier har det inte funnits någon nationell planering för livsmedelsberedskapen i Sverige. Hotbilden har breddats och blivit mer komplex. Det säkerhetspolitiska läget har avsevärt försämrats. Utredningen anser därför att åtgärder som stärker livsmedelsberedskapen inte kan anstå. Mot denna bakgrund lämnar utredningen flera förslag de bedömer kan genomföras redan under nästkommande totalförsvarsbeslutsperiod.

Utredningens förslag ligger inom sex områden:

- Ett mål för livsmedelsberedskap
- Lokal kraftsamling för befolkningens överlevnad
- Tydlig nationell inriktning och samordning
- Ett motståndskraftigt livsmedelssystem
- Stärkt förmåga att hantera allvarliga störningar
- Livsmedelsberedskapen ska finansieras via stadsbudgeten

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med förvaltningens säkerhetssamordnare. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och i pensionärsrådet den 15 april 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till utredningens innehåll och har följande synpunkter och förslag.

Förvaltningen ansvarar för verksamheter som är beroende av god livsmedelsförsörjning och beredskap. Förskolebarn, personer med funktionsnedsättning och äldre personer, liksom den personal som ger dem stöd behöver kontinuerlig tillgång till livsmedel. Detsamma gäller personer som är aktuella för ekonomiskt bistånd eller andra stödinsatser. Förvaltningen anser att det är angeläget att Sverige har system för livsmedelsförsörjning och beredskap som bygger motståndskraft då detta är en kritisk förmåga för att skydda civilbefolkningen.

Södermalms stadsdelsförvaltning ställer sig bakom följande förslag:

- Att livsmedelsberedskap avser verksamhet som syftar till att upprätthålla den livsmedelsförsörjning som är nödvändig för befolkningens överlevnad. Att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller för att bidra till det militära försvarets förmåga. Verksamheter som ingår bedrivs av ett stort antal aktörer så som myndigheter, kommuner och regioner samt enskilda, företag och civilsamhället.
- Att målet för livsmedelsberedskapen är att säkerställa att hela befolkningen över tid ska ha tillgång till nödvändiga livsmedel vid en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen.
- Att målet för livsmedelsberedskapen förs in i en ny lag vars bestämmelser syftar till att uppnå detta mål och att lagen heter lagen om livsmedelsberedskap. Genom lagen införs bestämmelser om kommuners ansvar för livsmedelsberedskap och bestämmelser om beredskapslagring. Att kommuner åläggs att analysera de behov som kan uppstå för befolkningen i kommunen vid en allvarlig störning i livsmedelsförsörjningen i den nya lagen. Vidare att kommuner ska planera för lokal livsmedelsdistribution.
- Att Livsmedelsverket får uppgiften att ge vägledning och följa upp kommunernas arbete med livsmedelsberedskap.
- Att ett nationellt livsmedelsberedskapsråd inrättas.

- Att livsmedelsbutiker bör vidta beredskapsåtgärder samt att deras förmåga att motstå allvarliga störningar utreds av Livsmedelsverket.
- Att en nationell funktion inom Livsmedelsverket ska bevaka och tidigt upptäcka hot mot livsmedelsförsörjningen
- Att kostnader för livsmedelsberedskap ska belasta stadsbudgeten.

Förvaltning föreslår:

- Att Livsmedelsverket involverar kommuner i arbetet gällande livsmedelsbutikers lokala beredskapsåtgärder så att dessa får en kontinuerlig lägesbild över möjligheter och sårbarheter i sina geografiska områden.

Förvaltning anser att en god livsmedelsförsörjning förutsätter:

- Att länsstyrelsen får i uppdrag att hålla samman en bredare geografisk analys som omfattar alla länets kommuner och att länsstyrelsen är en part som koordinerar tillsammans med Livsmedelsverket.

Förvaltning väljer att inte yttra sig i frågor som rör Jordbruksverket, lagerhållning inom jordbruksområdet eller frågor som rör biodrivmedelproduktionen då dessa inte är kommunala frågor.

Utredningens lagförslag ger kommuner nya uppgifter och innebär vissa inskränkningar i det kommunala självstyret. Utredningen menar att detta är nödvändigt mot bakgrund av betydelsen för befolkningen av att ansvaret för den lokala livsmedelsberedskapen preciseras och lagfästs för kommunerna. Utredningen anser att detta är godtagbart vid beaktande av proportionalitetsprincipen i 14 kap. 3 § regeringsformen. Utredningen bedömer att förslaget får positiva effekter för kommunernas beredskap, och kan stimulera ett systematiskt arbetssätt som tar tillvara kompetenser från flera förvaltningar. Förvaltningen delar utredningens uppfattning i dessa delar.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att ”Remiss om Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid” ger direkta eller indirekta konsekvenser för barn. En vidare barnrättsanalys genomförs därför inte.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att ”Remiss om Betänkande Livsmedelsberedskap för en ny tid” ger direkta eller indirekta konsekvenser för förvaltningens målgrupper beroende på att de är kvinnor/flickor eller män/pojkar. En vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Emma Liljenberg
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Remiss Livsmedelsberedskap för en ny tid, SOU 2024:8

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-04-03
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2024-04-03